

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERTATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unirea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Numărul 4 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

In chestia fraudelor

»Va fi nevoie să se deschidă o rubrică specială pentru epidemia fraudelor« (Ziarele).

De când s'a descoperit, că la cunoscuta instituție de stat, care este „Monitorul Oficial“, cei mai înalți funcționari, în frunte cu însuși directorul instituției, au putut să defraudeze zeci de milioane, nime nu mai vorbește în țară decât despre panamale și fraude.

Cazul stupefiant dela „Monitorul“, care zile de rând a umplut multe coloane de gazetă, a îndemnat pe ceice și înainte aveau datoria să controleze, să-și împlinescă slujba puțin mai conștiințios. Și a fost destul să se înceapă o verificare mai serioasă, ca, pretutindeni unde s'a făcut, scandalul să fișnească. De atunci nu este număr de gazetă, în care să nu se facă pomenire despre descoperirea vre-unei noi tâlhării și sunt zile când nelegiuirile se descoper cu ridicata.

Tâlhăria se așterne de-alungul treptelor ierarhice, cangrena se întinde de sus până jos, constituind un simptom din cele mai îngrijorătoare, în fața căruia n'ajunge, după părerea noastră, simpla aplicare a fierului roșu. E necesar și acesta și în vremuri de epidemie, cum avem acum, fierul roșu este o măsură inomis necesară. Hoții și pun-gașii să treacă cu toții la pușcărie, iar ceice pot să-și mai ascundă ticăloșiile să fie urmăriți de aproape, pentru a fi nevoiți să reintre pe calea cea bună.

Ce te faci însă, când chiar ceice stau în fruntea cutărei instituții, câte-un Fălcoianu bunăoară, care avea datoria să prindă pe hoși, se constituie singur cap de bandă! Și ce te faci, mai ales când pilda hoșilor pornește din înălțimi și mai mari! „Cum să nu prade cineva o tipografie. . . — serie d. N. Iorga într'un articol recent din fruntea „Neamului“ său —, când un guvern poate prăda un buget în ruină, pentruca, aruncând milioanele, să cumpere alegătorii, sau să plătească pe gealații lor, în vederea fabricării unui parlament de cea mai patență și cinică fraudă?“

Răul zace deci mult mai adânc, decum s'ar părea. El a pătruns țesături atât de intime ale organismului nostru social, încât pentru înlăturarea lui se cere mai mult decât fierul roșu. Se cere și altceva. Se cere ceva lăuntric, se cere o șoaptă a conștiinței, care, de sus până jos, să-i oprească pe toți deopotrivă și numai dela gândul hoșiei și a fraudei. O viață creștină în adevăratul înțeles al cuvântului, care știe să cinstească a șeptea poruncă dumnezească, este singurul remediu, care poate să scoată hoșia din lume. Iar lucrul acesta nu poate să ni-l dea nime, decât singur biserica.

Să întrebăm deci biserica „dominantă“ a țării pentruce nu ne dă acest remediu. Iar dacă ea spune, că n'are putere s'o facă, să-i cerem — căci avem dreptul în numele țării — să treacă frânela conducerii spirituale a neamului în mâni. . . mai destoinice.

Ne mor copiii!

Se impune o luptă împotriva pamfletelor — Datoria bisericii

de A. C. ALBINUS

Dacă urci dealul Feleacului, lângă Cluj, înaintea ochilor ți-se deschide o priveliște largă, nesfârșită, dar foarte dezolantă. Nesfârșite dealuri goale și sterpe. Odimioară, aceste dealuri au fost acoperite de păduri seculare, care atrăgeau ploile binecuvântate și aducătoare de roadă. Azi, toate dealurile sunt despădurite. Abia ici-colo, câte o oază de pădure verde. Incelul cu încetul, pământul roditor se macină, rămânând stânca goală.

La fel de stearpă mi-se pare și viața noastră sufletească. Generațiilor cari cresc sub ochii noștri, le lipsesc apele vii, acele ploi binecuvântate ale darului, cari fac să crească stejarii. În schimb, avem parte de furtuni vijelioase cari usucă inimile, de torente sălbatice cari deslănțesc patimile și pipernicesc sufletele copiilor noștri, de cari legasem atâtea nădejdi.

Și, nu copiii sunt de vină. Ei ne cer hrană. Dar hrana pe care li-o îmbiem, e plină de otravă. N'avem nici cărți, nici reviste, pentru copii, cu conținut creștinesc. Deci, le dăm în mână revistele și cărțile pe care le găsim. Nici prin minte nu ne trece, că ar putea conține lectură primejdioasă. Și, apoi, stai uluit, când auzi, cum citește copilașul nevinovat despre călugărul bețiv, care mila cerșită de pe la casele creștinilor o prăpădește, iar întors la mănăstire spune povești năroade pentru a-și ascunde păcatul.*) Bieții copilași! Cât sunt ei de mici, și cu câtă răutate li-se ucide sufletul!

Dar aceasta e numai începutul primejdiilor. Copilul va trece în liceu. Aci, lectura particulară e obligatoare. Va trebui să citească anecdotele lui. Th. Speranță, în care preoții sunt puși alături de Țigani și Jidani, și sunt prezentați ca cele mai josnice ființe, avari, bețivi, destrăbalați. (Rima predilectă: duhovnic — ibovnic). I-se va cere să citească pe D. Zamfirescu. Și, va citi nu numai ce are bun Zamfirescu, ci și pe „Anna“, care mi-se pare mai indecentă decât „Nana“ lui Zola. Căci, pe când în romanul lui Zola citești nu numai păcatul, ci și pedeapsa lui, în „Anna“ păcatul nu e biciuit, ci, dimpotrivă, pare remunerat. Cu nuvelistii, merge și mai anevoie. În acelaș volum, lângă o bucată admirabilă, se lăfăește viciul nerușinat și nepedepsit.

Ce să mai zicem, apoi, de teatru și cinematograf? Nu știu părinții, dar nu știu nici profesorii, când să permită elevilor accesul la spectacole. Atâtea trupe teatrale, subvenționate de minister, trec prin orașele noastre, cari își

bat joc și de cultura românească și de artă! Rar se dă prilej copiilor noștri să vadă o piesă bună, ca „Amicii falși“, și foarte des asistă la spectacolele disgustătoare.

Ce e de făcut? În alte țeri, față de valul imoralității se ridică zăgazuri puternice. Se censurează filmele și piesele teatrale. În acest an, în New-York poliția a arestat artiștii cari au jucat piesa imorală „Prizoniera“ de Bourdet. Tot acolo, s'au arestat teatraliștii dela alte două teatre, cari au jucat piese imorale. În total, au fost arestați 3 directori de teatre și 37 interpreți. Comisia spectacolelor din New-York a declarat că nu se pot tolera, sub pretextul artei, lucrări dramatice, cari, prin subiectele lor, ofensează moralitatea și tind să creeze curente primejdioase în tineretul de ambele sexe. E cunoscut, apoi, gestul energic al abatelui Bethlehem, din Paris, care în mai multe rânduri, în semn de protestare, a rupt în bucăți pamfletele imorale, expuse în chioșcurile de pe bulevarde, asemănându-le cu fiolele de stricnină, pe cari fiecare om cu minte are dreptul să le calce în picioare.

Dar societatea cultă din țerile apusene nu s'a mărginit numai la acest fel de luptă, ci se năzuește să dea, mai cu seamă în mâna tinerimei de ambele sexe, cărți de literatură sănătoasă. Cu, sau fără, sprijinul autorităților competente, s'au înființat societăți de editură care tipăresc Biblioteci „roze“, operele clasice sunt curățite de turpitudini, așa încât tineretul poate să guste frumusețile artistice, fără primejdia sufletului.

La noi? La noi, mor copiii. Le omoară sufletul publicațiile imunde, romanele sensaționale, filmele rele, teatrale obscene. Și, ce e mai trist decât moartea sufletelor tinere? Dar, în fața primejdiei, nimeni nu se sesizează. Dacă ministerele cultelor și instrucției ar utiliza, pentru stăvilirea răului, numai un singur procent din sumele fantastice câte se defraudează, s'ar face o operă din cele mai salutare.

În rândul întâiu, însă, biserica e chemată să dea, în această privință, directivele cele mai sănătoase. Societatea noastră de editură „sf. Unire“, cu minuscul capital (un milion și ceva), nu va putea să facă față atâtor nevoi. Biserica, însă, va trebui să aducă toate jertfele, pentru a putea opri, și pe altă cale, moartea morală a copiilor noștri. Iar sf. „Unire“ va trebui să-și socotească drept una dintre principale sale datorii să dea pâine pruncilor. Și aceasta o va putea face, tipărind următoarele:

1. Cărți religioase pentru tinerime;
2. O bibliotecă „roză“, din operele literare sănătoase, streine și românești;

*) În una din revistele noastre pentru copii, din acest an.

3. Operele clasice, pe cari trebuie să le citească elevii noștri, curățite însă de greșalele morale, conform gândului fericitului Papă Pius al IX-lea

Un aranjament al episcopiei noastre orădane. Încă sub guvernul Averescu, episcopia noastră din Oradea a încheiat cu Statul o convenție referitoare la pădurile sale expropriate, care se prezintă — după ziarul „Adevărul” — în condiții, cari, privind averea radicală a acelei episcopii, e bine să fie cunoscute și de cititorii acestui organ.

Ele sunt următoarele:

Consiliul de miniștri a autorizat pe ministrul agriculturii și domeniilor de a încheia o înțelegere cu episcopia greco-catolică din Oradea Marea, ca în schimbul rentei ce statul trebuie să plătească acestei episcopii pentru domeniul forestier de circa 127.668 jugăre, ce i-s'a expropriat în județul Bihor, și în schimbul cupoanelor exigibile, să-i predea *materialul lemnos de pe o întindere de 16,912 jugăre* pădure din acest domeniu, ce este destinată ca pășuni comunale, și *de pe o întindere de 3,515 jugăre* din pădurea exploatabilă învecinată ce este disponibilă din acest domeniu, luând dela episcopie *declarație autentică, că renunță irevocabil la rentă, precum și la orice apeluri sau cereri de revizuire, atât asupra prețului cât și asupra expropriierilor*, care rămân bune și definitive așa cum s'au făcut.

Episcopia va exploata întinderea de 16,912 jugăre în condițiile art. 16 din legea pentru satisfacerea trebuințelor normale în lemne de foc și de construcție din 1924, iar întinderea de 3515 jugăre conform codului silvic. Suprafețele de păduri și cantitățile de material ce vor rămâne neexploatare din întinderea de 16,912 jugăre pe baza legii din 1924 vor fi compensate din restul pădurii exploatabile din acest domeniu, tăindu-se conform codului silvic.

Replantarea celor 3,515 jugăre și celor ce se vor tăia în compensație, în locul celor oprite din întinderea de 16,912 jugăre, *cade în sarcina episcopiei*. Toate construcțiunile fixate solului ce se vor face pe timpul exploatareii, vor rămâne statului, la expirarea termenului de tăiere, fără să-i plătească nici o despăgubire.

Apa „sfântă” dela Smeeni. Cazul fântâni „miraculoase” dela Smeeni Buzăului continuă a preocupa în mare măsură opinia publică și de aceea credem că e bine să încreștăm și noi, după „Cuvântul”, câteva amănunte noi asupra acestei fântâni.

Isvorul datează la Smeeni de foarte multă vreme, servind pentru adăparea vitelor. Era însă nefingrit și astfel pella 1921 locuitorii din sat, pentru a putea păstra și utiliza mai ușor apa, au pus deasupra 2 tuburi de ciment. În vara acestui an, cam acum 2 luni și jumătate, s'a lansat apoi versiunea, că un oarecare bolnav de ochi spălându-se, în urma unui vis, cu apă de aici, s'a vindecat. Cu toate cercetările, nici până azi nu s'a putut însă erua cine e acel bolnav. Totuși svonul a prins și adăugându-se la el alte multe, tot așa de puțin controlabile, azi la Smeeni e un adevărat pelerinaj.

Bolnavi, cărora știința medicală nu le mai poate fi de folos, au început să curgă în urma acestor svonuri — alimentate în timpul din urmă foarte stăruitor din partea ziarului „Universul”, specialist în materie încă de pe vremea Olăneștilor doctorului Puțoreanu de tristă amintire — la apa „sfântă” dela Smeeni Buzăul a luat aspectul unui oraș de infirmi. Nu se oprește tren în stație, din care să nu

se coboare vre-un bolnav și nu e barieră pe care să nu intre zilnic căruțe ce îndeplinesc acelaș serviciu.

Cele câteva cazuri de „vindecare”, înregistrate și de noi pe urma raportului companiei de jandarmi, sunt de fapt cazuri reale, dar nime nu a verificat, dacă ceice spun că s'au „vindecat” acolo, au fost în adevăr bolnavi înainte de a bea și a se spăla cu apa dela Smeeni. În schimb, sunt sute de cazuri, în cari cei bolnavi nu s'au putut folosi întru nimic de pe urma apei „sfinte” din această fântână. S'au sesizat deci, în chip firesc, și autoritățile medicale și încheierile acestora,

cuprinse în raportul Serviciului sanitar al județului către Ministerul sănătății publice, cere „să se ia de urgență măsurile de cuviință, ca suferinții să nu mai fie puși pe drumuri”.

Așa fiind, poate să vadă oricine, că lucrurile sunt încă foarte departe de a ne putea mândri cu „un Lourdes românesc”. De aceea „Lumina satelor” ortodoxe dela Sibiu ar face foarte bine să nu alarmeze, înainte de vreme, și populația noastră ardeleană cu încheieri ca acestea: „Iată dar, ne-a trimis Dumnezeu nouă și Siloamul și Vitezda cea de demult!”

Mai încet cu Siloamul și cu Vitezda!

Ce se știe la Praga

— În chestia concordatului dintre statul român și sf. Scaun al Romei —

Aproape simultan cu informațiile ziarului „Dimineata”, pe cari le-am încreștat în numărul trecut, *Prager Presse*, principalul organ de publicitate al guvernului cehoslovac, publică, la loc de frunte, considerații aproape identice cu cele ale „Dimineții”. Nu-i eschis prin urmare, ca guvernul român — despre care se știe că are de gând să vie la toamnă în fața parlamentului cu chestia concordatului —, să fi inspirat singur, atât în țară cât și în străinătate, știrile referitoare la concordat, spre a netezi astfel asperitățile și eventualele nemulțumiri ce s'ar putea ivi în legătură cu acest act de mare importanță.

Odată ce lucrul a ajuns să fie ventilat în presa din străinătate și chiar pe calea unui organ de greutatea lui „Prager Presse”, chestia nu mai poate fi bagatelizată și de aceea ne simțim îndemnați să dăm aici în întregime considerațiile acestui organ cu nume euro și chiar mondial.

Ele sunt următoarele:

În iarna anului trecut, străduințele menite a duce la încheierea unui concordat cu Scaunul papal au fost sporite. Guvernul Averescu a inaugurat atât la București, cât și mai apoi, prin d. Vasile Goldiș, ministrul cultelor, la Roma, tratativele necesare în acest scop. În afară de dificultățile de ordin politic, născute pentru Curia romană din anume chestii de avere ale bisericii romano-catolice din Ardeal, s'a produs și din partea bisericii românești o întreagă serie de demonstrații, cari vedeau în încheierea concordatului, înainte de legiferarea regimului general al cultelor, un tratament privilegiat al unuia dintre cultele țării.

*Tratativele din Roma ale lui Goldiș asupra la stabilirea unui contract prealabil** care, ca contract de stat, va ajunge în cursul toamnei în fața parlamentului.

Este în firea lucrului, că din cuprinsul proiectului de concordat să nu se știe nimic mai de aproape, cu toate că opinia publică românească se interesează foarte aprins de această chestiune. În baza câtorva amănunte cunoscute din presă, putem da totuși următoarea icoană asupra situației.

Între România și sf. Scaun nu se poate ajunge la un concordat, până când nu se lămurrește definitiv sfera de putere spirituală și materială a principilor bisericești din România. Primul pas pentru limpezirea raportului dintre România și sf. Scaun s'a făcut prin *numirea unui arhiepiscop romano-catolic*, în persoana arhiepiscopului Cisar din București, care, în sensul legilor, este, ca supremul reprezentant al bisericii sale, deodată și membru al Senatului.

A doua dificultate a fost *regularea averii bisericii romano-catolice*. Aici s'a procedat, în baza dispozițiilor legii agrare, la fel cu alte latifundii. Statul mai are apoi punctul de vedere hotărât, că, pentru salvarea anumitor interese naționale și de stat, să controleze a-

verea bisericii. Eparhiile de Oradea și Satu-mare, al căror teritor a fost împărțit prin hotarele trase de tratatele de pace, vor fi unite în curând în eparhia de Satu-mare. Aici au fost un timp și *greutăți de ordin personal*, dar cu moartea fostului episcop de Oradea au încetat și acestea. Episcopul de Satu-mare încă este în vârstă înaintată și puterea și-o deprinde prin un coadiutor. Dacă se va semna deci concordatul, o dispoziție a acestuia va fi cu siguranță *aranjarea competenței spirituale a foastelor episcopii de Oradea și Satu-mare și unificarea practică a acestora pe temeiul de pastoratie*. Iar cu aceasta va dispărea o amintire istorică a creștinismului maghiar, episcopia de Oradea, pe care a întemeiat-o, pentru consolidarea creștinismului, cu mai bine de 900 ani înainte, în veacul al XI-lea, regele ungar sf. Ladislau. Avera acestei eparhii se va uni cu aceea a eparhiei de Satu-mare.

Toată averea bisericii va deveni pe viitor un fond bisericesc comun, pe care-l va administra în chip autonom conferența episcopilor, având statul numai dreptul de control. *Din punctul de vedere al dreptului de proprietate, bisericile romano- și greco-catolice vor fi unite*. Concordatul se ocupă și de *chestia averii ordinelor călugărești*, cari, în calitate de persoane morale, au putut avea până acum proprietăți. Ele vor putea vinde pământuri și pe viitor, dar nu vor mai putea câștiga altă proprietate.

Proiectul de concordat, pe care în Maiu 1927 l-au stipulat în Roma, Cardinal-secretar de stat Gasparri și ministrul de culte Goldiș, mai are și câteva puncte, cari se referă la *asigurarea situației materiale a clerului*. Necesitățile acestuia vor fi asigurate prin fondurile bisericești ce se vor crea din averea bisericească.

Biserica nu va mai avea dreptul — prins pe viitor în cadrele legilor școlare — *să înființeze și susțină școli normale confesionale*. Aceste școli, vor fi îndrumate, la fel cu alte școli minoritare, de legile generale ale țării.

Din parte maghiară s'au făcut, pe calea mitropolitului-primat al Ungariei, multe greutăți. Încă în 1927 s'a arătat din partea Romei, față de revendicările naționale române, o anumită rezervă și chiar un fel de animozitate, a căror origine este a se atribui ingerințelor maghiare. *De acum chestia s'a apropiat de aranjarea definitivă*. În cursul timpului s'au înlăturat dificultățile de ordin personal din ambele eparhii ardelenne menite a fi unite, așa, că *la toamnă concordatul pregătit poate ajunge la ratificarea lui parlamentară*.

Opoziția bisericii ortodoxe române încă a fost luată în considerare. Ministerul de culte pregătește simultan și un proiect de lege, care

* Toate sublinierile sunt ale noastre. N. R.

să reguleze raporturile tuturor cultelor. Ambele proiecte: *legea regimului general al cultelor și concordatul vor ajunge la toamnă deodată sub aranjament*. Prin aceasta se face un pas înainte în drumul consolidării statului și va fi mai mică suprafața de fricțiune, care se exploatează din partea străinilor contra României. Atât legea referitoare la regimul cultelor, cât și concordatul, servesc pacea sufletelor și sunt menite să ușureze împreună-viețuirea în stat a tuturor neamurilor.

Dacă biserica Romei și capul ei politic, sf. Scaun, se așează, prin concordatul ce va încheia cu România, pe terenul nou, creat prin tratatele de pace, după cum a făcut-o prin alte concordate încheiate după război, ca bunăoară în Litvania, Polonia și Bavaria, — dacă Roma va întrebuița toate mijloacele, să încheie concordate și cu alte țări, unde se găesc eparhii teritorial despărțite, chestiuni de avere și alte probleme similare, va trebui să înțeleagă din aceasta orice credincios catolic, că aici e vorba de averi mai mult decât pământești și că, dacă este animată de gânduri real-politice, Roma se îngrijește de propriul său bine.

Un cuvânt despre Blaj

Cum e văzut Blajul de alții — Ce spune l. Preasfinția pâr. mitropolit Vasile despre situația școlilor Blajului.

Numărul dela 29 August al ziarului „Dimineata” publică câteva declarații referitoare la școlile din Blaj ale l. Preasfinției Sale pâr. mitropolit Vasile, cari au — mai ales acum la începutul unui nou an școlar — o deosebită importanță. Le dăm deci și noi, împreună cu comentariile bine intenționate, pe cari corespondentul (Munteanu) a crezut că e bine să le permită.

În cursul unui drum mai lung, m'am oprit o jumătate de zi și la Blaj, că să rog pe capul bisericii greco-catolice să completeze seria interviurilor noastre în Ardeal și pe cari „Dimineata” le va publica în curând.

Deși în plină vacanță și asupra Blajului apăsă o căldură sufocantă, metropola conștiinței românești era străbătută de-o activitate intensă. Mitropolia convocase ultima serie de preoți în conferință spirituală și toate forțele intelectuale ale Blajului erau mobilizate pentru această manifestare. Și ce sunt aceste conferințe? Momente de revelație, căci în interiorul bătrânelor săli ale mitropoliei, puterile spirituale ale bisericii unite, scânteesc în talazuri de lumină. Un preot vorbindu-mi despre aceste conferințe, spunea: „Viu din mare îndepărtare, ca sufletul meu să primească noi avânturi spre ideal”.

Și multe lucruri s'ar putea spune despre Blaj, chiar când stai numai o jumătate de zi în mijlocul lui. Aici conștiințele nu oscilează și rămân rezistente tuturor tentațiilor; școalele din Blaj continuă să cultive slova românească cu toată conștiința misiunii ei istorice, iar atmosfera de idealism și înțelegere umană domină, ca și mai înainte, orașelul de pe malurile Târnavelor.

Și pe când toată lumea înțelege acest rost al Blajului, care trăește prin puterea creiatoare și care a imprimat în sufletul poporului român de dincoace de Carpați toate nădejdiile mari, guvernele noastre manifestă față de așezămintele culturale de aci cea mai revoltătoare indiferență.

O lege, care să asigure existența școalelor lui, atât, și nu mai mult cere Blajul. Și acest desiderat nu poate fi satisfăcut de un parlament, care fabrică legi și într'o țară, unde bugetul se risipește cu generozitate pe atâtea lucruri complet inutile.

Dar despre situația școalelor de aci să lăsăm să vorbească însuși animatorul de astăzi al Blajului.

După ce i-am comunicat scopul vizitei și

ne-am întreținut asupra interviewului istoric solicitat, convorbirea alunecând asupra situației școalelor, mitropolitul SUCIU ne-a făcut următoarele declarațiuni care sunt edificatoare:

— *Până la 1850 la școlile din Blaj nu se plăteau taxe didactice, iar dela 1890 se plăteau două floreni pe an (N. R. patru lei). Se fixase o taxă așa de mică, pentru a se înlesni învățătura și celor săraci. Dar școlile de aci mai ofereau și alte avantajii celor aduși la învățatură: copiilor săraci li se dădea pâine și fiertură gratuită, iar celor talentați cărți și școală. Apoi medicină gratuită se dădea pentru toți. S'au dat apoi și burse și încă din cele mai apreciable. Plata profesorilor era mică, pentru a se putea oferi elevilor cât mai multe ajutoare.*

În felul acesta, școlile din Blaj și-au îndeplinit misiunea lor istorică și cred că amănuntul, că prin aceste școli au trecut, până în 1920, mai bine de 40,000 de elevi, numai prin liceu, nu este lipsit de interes.

După război s'au adus toate jertfele, ca școlile de aici să-și continue drumul în ritmul lor tradițional. În direcția aceasta s'au îndreptat toate eforturile noastre.

Școlile din Blaj au ajuns însă la neputință și această situație a fost provocată de exproprierea bunurilor cari constituiau sursa de întreținere a școlilor și a devalorizării banului.

S'a pus apoi chestiunea etatizării școalelor confesionale și cum nu erau școli în Ardeal ca cele din Blaj și Brașov, s'a înțeles ca acestor așezăminte să li-se creieze un regim special. Insuși ministrul instrucțiunii de atunci d. Anghelescu a promis în 1925 la Senat, că școlile din Blaj și Brașov nu vor fi supuse noului regim al școalelor minoritare și, având în vedere importanța lor istorică, situația lor va fi aranjată printr'o lege specială.

Această lege n'a venit până acum și școalele de aci stau sub acest raport într'o stare de provizorat.

Noi nu mai avem mijloace, ca să le întreținem și nici statul n'a aranjat situația lor definitiv din punct de vedere financiar.

În 1920 s'a fixat în buget o sumă pentru cele trebuitoare școalelor. De atunci însă nevoile au sporit, împrejurări noi survenind din an în an, iar suma a rămas aceeași. Salariile profesorilor au crescut după aprecierea scumpetei și ca să facem față necesităților a trebuit să ne împrumutăm. Și ne-am împrumutat până când datoriile au ajuns la patru milioane lei.

În 1925 d. V. Brătianu ne-a dat suma împrumutată pentru plățirea restanțelor și cu ea ne-am achitat datoriile până în 1923. Sub guvernul trecut ni-s'a mai dat o sumă și cu aceasta ne-am achitat datoriile până în 1925—1926.

E drept, acum nu mai avem datorii, dar nu știu ce se va întâmpla în viitor.

În mod firesc, când nu mai ai cu ce să susții o școală, ea nu poate fi decât închisă. Și pentru școlile din Blaj, situația nu este alta. Noi nu vom închide însă această tribună a culturii românești care a ilustrat toate timpurile, căci ce ar zice străinătatea, când ar vedea acest lucru și mai ales dușmanii neamului cari atâta așteaptă.

Vom suferi însă până când vom birui dificultățile.

Al doilea congres al geologilor din țările carpatine s'a inaugurat Dumineca trecută la București, la care au participat mulți savanți din toate țările Europei. Congresul prezidat de d. profesor Sabba Ștefănescu, va mai ține o ședință, de închidere, la 19 Septembrie, iar între timp membri congresului vor fi în continuare excursii prin ținuturile carpatine, cari prezintă interes din punct de vedere geologic.

Citiți și răspândiți „UNIREA”

Știri mărunte

Intrunire colegială. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: „Rog pe toți foștii colegi, cari și-au luat bacalaureatul în anul 1917 la liceul din Blaj, precum și pe acei colegi cari au făcut studiile liceale cu noi (clasa dlui prof. Ioan Fodor) și cari au intrat la armată în anii anteriori, să participe la întrunirea colegială din 2 Octombrie c. Rog ca fiecare să-și comunice de grabă adresa. — Dr. Romul Radeș, inginer Blaj.”

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. *Liviu Brânzeu* paroh la Cetatea de baltă, pe pâr. *Emanoil Șandru* adm. par. la Schiopi, pe pâr. *Laurențiu Pop* adm. parohial la Rachiș, pe pâr. *Gavril Irimie* adm. parohial la Hășmaș, pe pâr. *Augustin Chifor* adm. parohial la Chibulcut, pe pâr. *Ioan Suci* adm. parohial la Soimușul, iar pe pâr. *Teodor Badu* adm. parohial la Lechința mică.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. *Dr. Vasile Rebreanu* catehet la liceul de fete din Dej, pe pâr. *Coriolan Bud* paroh la Țaga, pe pâr. *Petru Tofan* adm. local la Romuli, pe pâr. *Valer Moș* adm. local la Buteasa, pe pâr. *Ioan Sângeorzan* adm. local la Nimigea de sus, iar pe pâr. *Vasile Vlad* adm. local la Botiza.

Concurse. P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 15 Septembrie, concurs la parohia *Creaca* (prot. Bred), iar cu acela de 1 Octombrie la parohia *Suciul de sus* (prot. Lăpuș).

Pomenirea episcopului Mihail Pavel. La 6 Septembrie c. când s'au împlinit 100 ani dela nașterea episcopului M. Pavel, Maramurășul a făcut un pios pelerinaj la mormântul lui din Siatina (Cehoslovacia), unde pâr. vicar Ilarie Boroș a slujit un parastas, relevând după vrednicie meritele și vredniciile acestui mare arhieru. Din acest prilej „Gazeta maramurășană” din Sighet a scos un număr festiv, dedicat episcopului Pavel. Iar pentru ziua de 8 Noembrie, la sfinții Mihail și Gavril — când marele decedat obișnuia a-și prăznuia onomastica la Slatina —, se vor aranja din partea bisericii și a societăților culturale festivități în stil mai mare, așa cum merita acest arhieru de glorioasă amintire al bisericii noastre.

Moștenitor prezumtiv al tronului. Se afirmă, că printre primele legi ce vor fi supuse votului parlamentului, în viitoarea sesiune, va fi legea care va proclama pe prințul Nicolae ca moștenitor prezumtiv al tronului. O simplă formalitate de ordin constituțional, care — dată fiind actuala situație — trebuie însă împlinită.

Locale. Miercuri, la Înălțarea sf. Cruci, va predică în catedrală Reverendul *Dr. Augustin Popa*, profesor la Academia de teologie, iar Dumineca viitoare, cea după Înălțarea sf. Cruci, Reverendul *Dumitru Suci*, exactor arhidiecezan.

— Primele zile ale lui Septembrie au și adus Blajului pe *oaspeții mărunți ai școlilor noastre*. Săptămâna trecută s'au ținut examenele de primire în clasa V a celor două școli normale, iar săptămâna ce vine încep diferitele examene dela licee. Liniștea vacanței a încetat și până la sfârșitul lui Septembrie Blajul va avea iar aspectul frumos și înălțător al unui oraș care trăiește prin școlile și pentru școlile sale.

— La Atelierele Orfelinatului nostru s'a instalat de curând un *firez mechanic cu 24 pânze* (joagăr), menit a da un nou avânt acestei întreprinderi în continuă dezvoltare.

Mișcare în jurul mănăstirilor noastre. Paralel cu munca stăruitoare ce se depune la mănăstirea Bicsadului pentru trezirea la o nouă viață a vechiului nostru ordin bazilitan, Preasfințitul Iuliu al Gherlei înțelege să treziască din amorțire și vechile mănăstiri de pe teritoriul eparhiei sale. După serbările aranjate la sf. Măria mare la mănăstirea *Nicula*, au urmat Joia trecută, la sf. Măria mică, solem-

nități similare la mănăstirea *Moiseiului* din Marameș, iar Miercuria ce vine, la Înălțarea sf. Cruci, se va aranja, tot cu participarea activă a Preasfinției Sale, un pelerinaj la mănăstirea *Strâmba* (județul Someș), locul natal al episcopului Patachi.

Un nou congres al presei latine. În primele zile ale lui Octombrie se va ține, în București, congresul presei latine, cu reprezentanți ai marilor ziare: din Franța, Italia, Belgia, Portugalia și republicile americane de limba spaniolă și portugheză. Pentru primirea participanților, s'a alcătuit un comitet de organizare, compus din domnii Stelian Popescu, ministrul justiției, ca reprezentant al guvernului, cei trei președinți ai Societăților de presă și directorul presei din ministerul de externe. Comitetul are un secretariat care lucrează în localul Sindicatului ziaristilor. La acest congres vor participa 90 de delegați ai presei latine, printre cari se găsesc personalități de seamă, cunoscute la noi și din alte domenii.

† **Ana Maria Marian**, absolventă de liceu și membră a »s. Congregației a Surorilor assumptioniste« din Beiuș, s'a stins la 4 Septembrie c. în anul 21 al vieții sale curate. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“

F. Gherla. Noua traducere a „Noului Testament“ făcută de păr. Grigorie (Gala Galaction) nu este — cu toată prefața patriarhului — o ediție oficială, ci numai o „ediție de probă“. S'a tipărit în editura „Institutului biblic“ dela București și costă 70 Lei.

Dr. B. Cluj. Ne-a surprins și pe noi foarte mult informația, prinsă din partea ziarului „Națiunea“ chiar dela o seamă de „consilieri eparhiali“, că „numărul credincioșilor ortodocși cari asistă Dumineca la slujba bisericească franciscană este în continuă creștere și că un mare număr dintre ei au și trecut oficial la Franciscani, cuminecându-se la preoții acestui ordin călugăresc catolic“. În definitiv lucrul n'ar fi chiar imposibil și dacă părinții franciscani vor fi avut în adevăr gândul norocos de-a introduce în biserica lor predică și spovedania românească, nu putem decât să-i laudăm și aprobăm din tot sufletul, dorindu-le cele mai frumoase rezultate. Nu înțelegem însă, pentru ce crede „Națiunea“, că afluența credincioșilor ortodocși în biserica călugărilor franciscani este a se pune numai decât și exclusiv în contul lipsei unei biserici mai încăpătoare a ortodoxiei. Este o greșală. Dacă „ortodoxismul capitalei Ardealului“ este în adevăr „într'un mare pericol“, după cum afirmă „consilierii eparhiali“ ai „Națiunii“, atunci nu sumele de bani pe cari această foaie vrea să le scoată dela d. Al. Lapedatu pentru terminarea catedralei ortodoxe de acolo, îl vor putea scăpa de acest pericol. Biserica călugărilor franciscani din Cluj este și ea destul de nelcăpătoare și dacă ea totuși poate cuprinde, pe lângă propriii credincioși, și pe atâția ortodocși pe cale a-și părăsi legea, înseamnă că biserica aceasta mai are afară de spațiu și altceva ce-i lipsește actualiei biserici ortodoxe de acolo. Iar împotriva acestui lucru nu o poate apăra nici întreaga visticierie a țării.

„Lumina satelor“. Sibiu. Rolul femeii este contestabil din cele mai hotărâte în îndrumarea suflului generației de mâine, dar pentru că această generație să poată fi, măcar și numai din partea ei, bine îndrumată, se cere înainte de toate ca însăși femeia să aibă o călăuză bună și sigură în biserica de care ascultă. În definitiv acesteia, bisericii, îi revine deci partea leului din răspunderea pentru atmosfera grea și înăbușitoare, în care ne-am trezit deodată pe urma descoperirii fraudelor dela „Monitorul Oficial“ al dlui Fălcoianu.

„Renașterea“. Cluj. Dacă am ști, că „preotul ortodox român Vasile Stanciu“ se află mai de mult în comuna Stărciu — de care ne-am ocupat în numărul nostru dela 9 Iulie c. — desmintirea primarului de acolo, că „n'a trecut nici un ortodox la biserica unită“, ar avea ceva valoare. Așa însă menținem afirmațiile noastre și rugăm pe păr. Ghițiu din Stărciu, să ceară primăriei comunale explicații pentru afirmația, că știrea noastră, întemeiată pe relatarea Sfinției Sale, n'ar corespunde adevărului.

P. Sănmărtin. Aplaudăm din toată inima ordinul cuminte al dlui Duca de-a cere prefectilor de județe să se plimbe mai puțin și mai ales să nu se „plimbe“ până la București cu automobilul statului, ci doar cu trenul. Și iarăși laudăm foarte mult cuminența dlui ministru al internelor de-a fi comunicat și publicității ordinul „confidențial“ dat prefectilor. — E bine, să mai știm și noi, bieți »contribuabili« ce drepturi au Domniile Lor.

B. Potău. Am primit abonamentul pe jumătatea a doua a anului curent.

S. Iclod. Am primit 578 Lei. Achitat până la finea anului curent.

Arhidieceza gr.-catolică de Alba-Iulia și Făgăraș

Nr. 4816 - 1927.

Concurs

la oficiul de medic arhidiecezan

Pentru completarea oficiului de **medic arhidiecezan în Blaj** se publică prin această concurs, cu termenul de **15 Septembrie 1927**, în următoarele condițiuni:

1. Ca **retribuție** i-se fixează salariul cu gradațiile și accesoriile — după cum se plătesc dela stat — a unui medic primar de județ și asimilații, pe care le va putea ridica în rate lunare anticipative. **Banii de cvartir**, de asemenea i-se vor plăti după normele dela stat. După disponibilități și acord reciproc, i-se va putea da eventual cvartir în natură.

2. **Chestia pensiunii** se va aranja în legătură cu fondul de pensiune al oficialilor administrativi arhidiecezani.

3. Ca **obligamente** i-se fixează următoarele:

a. **Ingrijirea medicală** a întregului personal arhidiecezan din gremiu, precum și a personalului din serviciul Internatelor de învățământ, înșirate mai jos, și a Instituțiilor de administrație bisericească din Blaj.

b. **Ingrijirea medicală** a studenților teologi și a elevilor dela liceu și școala normală de băieți, precum și a celor dela Atelierele orfe-linatului mitropolitan și a școlii de meserii și industrie. Aici amintim și vizitele și inspecțiile medicale cerute de regulamentele școlilor de mai sus, ca vizitarea candidaților de teologie și a elevilor meniți a fi primiți în Internatele de băieți, precum și alte vizite cerute de regulamente și împrejurări.

c. **Supravegherea și îndrumarea sanitară** a institutelor de învățământ înșirate mai sus, precum și a Internatelor liceului și a școlii normale de băieți.

d. **Propunerea medicinei pastorale** la Academia de teologie și a Igienei la liceul și școala normală de băieți, în numărul de ore prescris de Consistor.

e. **Rezolvirea chestiunilor de specialitate** (păreri medicale, certificate de sănătate ș. a.), în toate cazurile cerute din partea Consistorului.

4. **Între marginile posibilității**, medicul arhidiecezan va putea avea în orașul Blaj — nu și afară de oraș — și **practică privată**, dar cu rezerva expresă, că aceasta poate fi deprinsă numai în măsură care să nu-l stân-jenească în împlinirea, acurată și la timp, a îndatoririlor sale oficiale.

5. **Față de orice concurent** Consistorul își rezervă dreptul de a-l numi, pe timp de un an, numai cu **titlu de provisor**, fără ca acesta să-i aducă vre-o scădere în retribuțiile sale prevăzute mai sus.

6. **Petițiile vor fi înzestrate cu următoarele documente:**

- Extras matricular de botez.
- Diplomă de medic, în original ori copie legalizată.
- Dovadă despre cvalificarea de-a putea propune Igiena la școlile secundare. În lipsa acesteia o declarație, că în timp de doi ani își va câștiga aceasta dovadă.
- Atestat despre practica de până acum.
- O scurtă schițare biografică a activității de până acum.

Blaj, din ședința consistorială, ținută la 2 August 1927.

Dr. Vasile Suci

arhiepiscop și mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

3-3

Școlare

La școala primară catolică din Sulina, jud. Tulcea, este vacant **un post de învățător sau învățătoare de l. română**, cu plată de 6000 Lei lunar.

Concurenții să fie **de naționalitate și supușenie română**, normaliști și catolici practicanți.

A se adresa urgent directorului Dr. R. HAAG, SULINA, menționând datele personale. (100) 2-2 Direcțiunea.

Preoți!

Invățătorii!

Comandați

LA LIBRARIA ANCA

CLUJ

„Cărarea Fericirii“

Carte de rugăciuni de preotul G. MĂNZAT. Conține 368 pag. cu 26 capitole mari și diferite rugăciuni la orice ocaziune, fiind aprobată de P. S. dl episcop de Gherla Dr. Iuliu Hossu sub Nr. 581-1925.

Legată în carton tare pentru școlari 85 Lei.
 > > până fină cu cruce aurită 140 >
 > > piele lux, pe hârtie velină 280 >
 > > > > scl. pentru dame 350 >

Nou!

Nou!

„Domnului să ne închinăm“

Carte de rugăciuni pentru elevi în leg. tare lei 25.

Predici la morți 60 Lei

Predici p. postul mare

50.— Lei

Teatre populare 15—30 Lei.
 școlare 15—30 Lei.

Monoloage și dialoge

10—15 Lei.

Album de modele românești (250 motive) 100 Lei.

Porto recomandat costă 15—30 Lei.

Mare depozit de clopote

dela 25 kg. în sus. Ornate bisericești. Odăjdii. Prapori etc.

CEREȚI PREȚOURENT DETAILAT.

(20) 18-20

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune ștufe.

Prapori de mătasă din Damasc. Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potire cădelnițe, picside, epitrafire.

Fabrică de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabric clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr. 6.

(97) 11-?